EURÓPSKY PARLAMENT

2004 *2009*

Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci

2007/2290(INI)

4.6.2008

NÁVRH SPRÁVY

o budúcnosti systémov sociálneho zabezpečenia a dôchodkov: ich financovanie a smerovanie k individualizácii
(2007/2290(INI))

Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci

Spravodajkyňa: Gabriele Stauner

Spravodajkyňa výboru požiadaného o stanovisko (*):
Astrid Lulling, Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť

(*) Postup pridružených výborov – článok 47 rokovacieho poriadku

PR_INI

OBSAH

strana

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU 3

DÔVODOVÁ SPRÁVA 8

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o budúcnosti systémov sociálneho zabezpečenia a dôchodkov: ich financovanie a smerovanie k individualizácii
(2007/2290(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na oznámenie Komisie o dlhodobej udržateľnosti verejných financií v EÚ (KOM(2006)0574),

– so zreteľom na článok 99 Zmluvy o ES,

– so zreteľom na závery Európskej rady z 13. a 14. marca 2008,

– so zreteľom na oznámenie Európskej komisie Modernizácia sociálnej ochrany na dosiahnutie väčšej sociálnej spravodlivosti a hospodárskej súdržnosti: intenzívnejšie presadzovanie aktívneho začlenenia ľudí najviac vzdialených od trhu práce, (KOM(2007)0620),

– so zreteľom na Dohovor OSN o minimálnych normách sociálneho zabezpečenia z roku 1952,

– so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom Ochrana zamestnancov v prípade nesolventnosti zamestnávateľa (SEK(2008)0475),

– so zreteľom na odporúčania európskych sociálnych partnerov obsiahnuté v správe s názvom Kľúčové výzvy, ktorým čelia európske trhy práce: spoločná analýza európskych sociálnych partnerov z 18. októbra 2007,

– so zreteľom na Zelenú knihu Európskej komisie Modernizácia pracovného práva s cieľom splniť výzvy 21. storočia (KOM(2006)0708) a uznesenie Parlamentu z 11. júna 2007 Modernizácia pracovného práva s cieľom splniť výzvy 21. storočia[1],

– so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom Zhodnotenie sociálnej situácie – predbežná správa na jarné zasadnutie Európskej rady v roku 2007 (KOM(2007)063) a na uznesenie Parlamentu z 15. novembra 2007 o zhodnotení sociálnej situácie[2],

– so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom Podporovať solidaritu medzi generáciami (KOM(2007)0244) a na uznesenie Parlamentu z 30. januára 2008 Demografická budúcnosť Európy[3],

– so zreteľom na článok 45 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na správu Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci a stanoviská Výboru

[1] Prijaté texty, P6_TA(2007)0339.
[2] Prijaté texty, P6_TA(2007)0541.
[3] Prijaté texty, P6_TA(2007)0066.

pre hospodárske a menové veci a Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť (A6-0000/2008),

A. keďže sa očakáva, že celkový počet obyvateľov Európskej únie bude mierne rásť do roku 2025 a mierne poklesne po roku 2025, takže bude v roku 2050 o niečo nižší a obyvateľstvo významne staršie,

B. keďže pri konštantnej úrovni imigrácie v dnešnom rozsahu pracovná sila klesne z 227 miliónov v roku 2005 na 183 miliónov v roku 2050, úroveň zamestnanosti vzrastie na 70 % v roku 2020 najmä vďaka vyššej zamestnanosti žien, celkový počet zamestnaných ľudí vzrastie do roku 2017 o 20 miliónov, ale potom do roku 2050 klesne o 30 miliónov a predpokladaný pomer počtu ľudí nad 65 rokov k počtu ľudí v pracovnom veku vzrastie z 1:4 v roku 2005 na 1:2 v roku 2050,

C. keďže v dôsledku nižšieho podielu nezamestnaných klesnú do roku 2050 výdavky na príspevok v nezamestnanosti o približne 0,6 percentuálneho bodu HDP, čo je veľmi mierny pokles, ktorý nebude kompenzovať vyššie výdavky v iných oblastiach,

D. keďže Európska únia vydáva na sociálnu ochranu 27,2 % HDP (2008), pričom najväčší podiel pripadá na starobné dávky a dôchodky (46%),

E. keďže sa očakáva, že ak sa budú uskutočňovať súčasné politiky, starnutie obyvateľstva povedie vo väčšine členských štátov do roku 2050 k rastu verejných nákladov, najmä v oblasti dôchodkov, zdravotníctva a dlhodobej starostlivosti, pričom k najväčšiemu nárastu dôjde v období rokov 2020 až 2040,

Všeobecné otázky

1. nalieha na členské štáty, aby so zreteľom na lisabonskú stratégiu a potrebu ďalších krokov udržiavali sociálne zabezpečenie a penzijné systémy na udržateľnej úrovni, dosiahli väčší pokrok pri posune od sociálnych výdavkov smerom k perspektíve sociálnej aktivácie, pritiahli viac ľudí do kvalitného zamestnania a udržali ich v ňom, zvýšili ponuku práce, modernizovali systémy sociálnej ochrany a zvýšili investície do ľudského kapitálu zlepšením vzdelania a prípravy;

2. zdôrazňuje, že zdroje hospodárskeho rastu sa zmenia: zamestnanosť bude predstavovať pozitívny príspevok k rastu do roku 2010 a po roku 2030 negatívny, a tým sa dominantným zdrojom rastu stane produktivita; uvedomuje si, že na zabezpečenie vysokej úrovne produktivity bude potrebné viac investovať do výskumu a rozvoja;

3. zdôrazňuje význam nájdenia nových modelov rozdelenia nákladov a príspevkov medzi v budúcnosti menej početné ekonomicky aktívne obyvateľstvo a početnejšie ekonomicky neaktívne obyvateľstvo účinným a spravodlivým spôsobom v kontexte demografických, ekonomických a sociálnych trendov a predchádzania medzigeneračným a vnútrospoločenským konfliktom;

4. pripomína svoje presvedčenie, že v pracovnom práve EÚ by sa malo posilniť postavenie pracovných zmlúv na dobu neurčitú ako všeobecnej formy zamestnávania, ktorou sa zabezpečí primeraná sociálna a zdravotná ochrana a dodržiavanie základných práv;

5. pripomína, že základom európskych sociálnych modelov je solidarita ekonomicky aktívneho a ekonomicky neaktívneho obyvateľstva, ktorá sa financuje najmä z výnosov spojených s prácou, napríklad z príspevkov na sociálne zabezpečenie a z daní z príjmu; poukazuje však na to, že starnúce obyvateľstvo vytvorí významný tlak na aktívnu pracovnú silu; zdôrazňuje, že by to mohlo ohroziť solidaritu a v dôsledku toho európske sociálne modely; zdôrazňuje preto dôležitosť prehodnotenia solidarity vrátane nájdenia novej spravodlivej rovnováhy financovania;

6. poukazuje na pokračujúci rozvoj individualizácie, ktorý by malo sprevádzať energickejšie úsilie individualizovať sociálne práva s cieľom umožniť ľuďom, najmä ženám, stať sa nezávislými;

Pracovná sila

7. je presvedčený, že ak bude pokračovať súčasná situácia, znižujúci sa objem pracovných síl povedie k poklesu celkového počtu pracovných hodín; domnieva sa, že možno bude potrebné kompenzovať tento vývoj zvýšením počtu hodín práce ostatných pracujúcich alebo znížením počtu ľudí pracujúcich na čiastočný úväzok;

8. pripomína, že dosiahnutie väčšej miery zamestnanosti významne závisí od udržania aktivity všetkých skupín, a preto zdôrazňuje potrebu potláčať diskrimináciu na pracovnom trhu;

9. domnieva sa, že možno bude potrebné, aby ľudia pracovali aj po dosiahnutí veku 65 rokov a zostali súčasťou pracovnej sily čo najdlhšie; zdôrazňuje potrebu diskutovať o zvýšení zákonného veku odchodu do dôchodku;

10. pripomína, že akúkoľvek politiku proaktívnej hospodárskej migrácie, ktorá sa týka najmä potenciálnych prisťahovalcov v aktívnom veku a žien a ktorá ponúka zrýchlený imigračný postup vysokokvalifikovaným žiadateľom, bude musieť sprevádzať zlepšená integrácia prisťahovalcov na trh práce a do spoločnosti ako celku; zdôrazňuje, že intenzívnejšie úsilie zvýšiť imigráciu môže viesť k úniku mozgov z krajín pôvodu, čo by mohlo mať negatívny následok na hospodársky a spoločenský rozvoj týchto krajín;

Dôchodky

11. upriamuje pozornosť na existujúcu diskrimináciu zraniteľných skupín na pracovnom trhu, ktorá vedie k ich nižšej zamestnanosti a nižším mzdám, a preto menšej príležitosti, aby tieto skupiny dosiahli primerané penzie; zdôrazňuje potrebu poskytovania rovnakých príležitostí pre všetkých;

12. zaznamenáva skutočnosť, že nárast verejných výdavkov na dôchodky by sa mohol znížiť čiastočným prechodom na režimy financovania zo súkromných zdrojov; zdôrazňuje, že väčší dôraz na financovanie dôchodkov zo súkromných zdrojov by zvýšil potrebu vhodných právnych úprav týkajúcich sa súkromných penzijných fondov;

13. žiada členské štáty, aby vážne prehodnotili potrebu transformácie tradičných dôchodkových systémov vychádzajúcich zo systematického hodnotenia rizík a predpokladu typického, štandardného priebehu života vzhľadom na to, že štandardný

priebeh života sa rýchlo mení a oveľa bežnejšími sa stanú takzvané „mozaikové životopisy“ (patchwork biographies) vedúce k novému sociálnemu riziku zvýšenej nepredvídateľnosti týkajúcemu sa mnohých jednotlivcov a najmä zraniteľných skupín, predovšetkým prisťahovalcov, nízkokvalifikovaných pracovníkov a osamelých rodičov;

14. poznamenáva, že sú to najmä ženy, kto sa stará o deti, dobrovoľne alebo nedobrovoľne, pod tlakom kultúrnych postojov a sociálnych noriem prípadne z dôvodu nekvalitných detských opatrovateľských zariadení alebo ich nedostatku; zdôrazňuje potrebu poskytnúť ženám kompenzáciu a skutočné voľby týkajúce sa otázky, či mať deti, bez obáv z prípadného finančného znevýhodnenia alebo na úkor kariérneho postupu; víta opatrenia členských štátov s cieľom kompenzovať tieto skutočnosti;

Finančná udržateľnosť

15. zdôrazňuje, že je potrebné, aby členské štáty udržali súčasnú úroveň financovania sociálneho zabezpečenia a penzijných systémov, našli alternatívu a dostatočné daňové základy so zreteľom na rastúcu konkurenciu spôsobenú globalizáciou; varuje pred možným znížením príjmov z daní spôsobeným paušálnymi daňovými sadzbami, pretože priamo súvisia s celkovým počtom ľudí tvoriacich pracovnú silu; zdôrazňuje, že v záujme zvýšenia konkurencieschopnosti ekonomík členských štátov a zabezpečenia rozsiahlejších pracovných stimulov je dôležité menej sa spoliehať na zdanenie práce; uvedomuje si, že posun k väčšiemu zdaňovaniu kapitálu je zložitý z dôvodu nižšieho kapitálového daňového základu a väčšej mobility kapitálu; navrhuje, aby sa zvážilo väčšie využívanie environmentálnych daní a opieranie sa o spotrebu ako daňový základ, a takisto aj potreba väčšej progresivity, čím by sa znížil tlak na nižšie príjmy;

Zdravotná a dlhodobá starostlivosť

16. zdôrazňuje význam zachovania hodnôt a zásad, ktoré tvoria základ všetkých systémov zdravotnej starostlivosti v Európskej únii a zahŕňajú všeobecné krytie, solidaritu pri financovaní, rovnosť prístupu a poskytovanie vysokokvalitnej zdravotnej starostlivosti napriek nutnosti racionálnej spotreby obmedzených zdrojov;

17. v dôsledku predpokladaných vyšších nákladov na zdravotnú a dlhodobú starostlivosť sa domnieva, že členské štáty by mali zhodnotiť svoje financovanie a prihliadnuť na to, že z dôvodu pravdepodobnej nižšej dostupnosti profesionálnej starostlivosti vplyvom trendu vytvárania menších rodín a rastu účasti žien na trhu práce môže byť rast dlhodobej starostlivosti vyšší než očakávaný;

18. konštatuje, že verejné financovanie zdravotnej starostlivosti prispieva k účinnosti a spravodlivosti poskytovaním ochrany voči finančnému riziku a tým, že nespája platby s rizikom zlého zdravotného stavu, kým na druhej strane mechanizmy založené na súkromných príspevkoch zahŕňajú len obmedzené alebo vôbec žiadne zdieľanie rizík zlého zdravotného stavu a schopnosti platiť;

19. poznamenáva, že pre systémy zdravotnej starostlivosti financované prevažne z príspevkov sociálneho poistenia na báze zamestnanosti môže byť výhodou rozšírenie príjmovej základne o príjmy nesúvisiace so mzdami;

20. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, Európskemu výboru pre zamestnanosť, Výboru pre sociálnu ochranu a vládam a parlamentom členských štátov a kandidátskych krajín.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Demografický vývoj

Demografický trend v Európe povedie k predpokladanému poklesu počtu obyvateľov a k starnutiu obyvateľstva. Výsledkom bude o niečo nižší počet obyvateľov a významne staršia populácia v roku 2050. Spôsobí to pôrodnosť pod úrovňou prirodzenej obnovy populácie a väčšia očakávaná dĺžka života, ktoré povedú k obráteniu vekovej pyramídy znižovaním počtu mladších ľudí a zvyšovaním podielu populácie nad 65 rokov.

Priemerná miera pôrodnosti v EÚ neodráža vôľu žien ani túžbu európskych občanov založiť rodinu a mohla by tiež súvisieť s ťažkosťami pri zosúladení pracovného a rodinného života (chýbajúcou starostlivosťou o deti, hospodársko-sociálnou podporou rodín a zamestnanosťou žien), s ťaživou sociálnou situáciou (nestabilitou práce, drahými bytmi) a s obavami z budúcnosti (neskorým prístupom k zamestnaniu pre mladých a neistotou pracovného miesta);

Na kompenzáciu zmien podielu pracujúcej populácie prisťahovalectvom by sa vyžadovalo 90-100 miliónov ľudí, čo by viedlo k väčšej etnickej, kultúrnej a náboženskej heterogenite; pripomína, že intenzívnejšie úsilie zvýšiť imigráciu vysokokvalifikovaných ľudí môže viesť k väčšiemu úniku mozgov z krajín pôvodu, čo by mohlo mať negatívny následok na hospodársky a spoločenský rozvoj týchto krajín.

Vývoj v sociálnej oblasti

Spravodajca sa domnieva, že pri transformácii sociálneho štátu je možné dosiahnuť veľký pokrok posunom od sociálnych výdavkov k perspektíve sociálnych investícií.

Z pohľadu lisabonskej stratégie a cieľov zamestnanosti dohodnutých na úrovni EÚ existuje potreba prilákať viac ľudí do kvalitného zamestnania a udržať ich v ňom, zvýšiť ponuku práce a modernizovať systémy sociálnej ochrany, zlepšiť adaptabilitu a bezpečnosť pracovníkov a podnikov a zvýšiť investície do ľudského kapitálu prostredníctvom lepšieho vzdelávania a kvalifikácie.

Je známe, že dochádza k diverzifikácii foriem života, ktorá sa prejavuje menším počtom manželstiev, vyššou rozvodovosťou, dlhším odsúvaním narodenia prvého dieťaťa, čoho výsledkom je doplnenie tradičného modelu manželstva o alternatívne formy spolužitia.

Spravodajca si je vedomý toho, že posilňovanie individualistického správania mení loajalitu ľudí voči spoločenským inštitúciám, napríklad systémom sociálneho zabezpečenia, a bude predstavovať tlak pri diskusiách o pretransformovaní solidarity a sociálnej rovnováhy.

Finančný vývoj

Očakáva sa, že pri uplatňovaní súčasných politík sa bude starnutie obyvateľstva do roku 2050 vo väčšine členských štátov najviac podieľať na náraste verejných výdavkov, predovšetkým na dôchodky, zdravotnú a dlhodobú starostlivosť. Potenciálne úspory verejných výdavkov do vzdelávania, ktoré by ich kompenzovali, budú pravdepodobne obmedzené v dôsledku

rastúcich investícií do celoživotného vzdelávania.

Spravodajca zaznamenáva skutočnosť, že na príjmy z daní vplývajú štrukturálne zmeny a nové úlohy, ako je celosvetová hospodárska súťaž a rastúca mobilita výrobných činiteľov, preto zdôrazňuje potrebu diskutovať o alternatívach a dostatočných daňových základoch.

Hospodársky vývoj
Svet súčasnosti charakterizuje globalizácia, t.j. intenzívny otvorený obchod a rýchly technologický pokrok, ktorý vytvára silné konkurenčné tlaky a núti spoločnosti, aby sa stávali pružnejšími a umožňovali rozširovanie trhu. Predpoklady poukazujú na to, že potenciálna priemerná ročná miera rastu HDP bude v budúcich desaťročiach klesať.

Zdroje hospodárskeho rastu sa v budúcnosti zmenia: zamestnanosť bude predstavovať pozitívny príspevok k rastu do roku 2010 a po roku 2030 sa stane výrazne negatívnym, čím sa dominantným a niekedy jediným zdrojom rastu stane produktivita práce. Na zabezpečenie vysokej úrovne produktivity tak bude potrebné viac investovať do výskumu a rozvoja.

Zmenená veková štruktúra pracovnej sily by mohla zmeniť štruktúru spotreby a domáceho dopytu, a tým potenciálne ovplyvniť vzájomné rozdelenie medzi odvetviami, čo vyžaduje zvýšenie pracovnej mobility, aby sa zabránilo rastúcemu nesúladu na pracovnom trhu a ešte nižšej zamestnanosti.

Vývoj na pracovnom trhu

Globalizácia povedie k zmenám v priemysle, regionálnym štrukturálnym zmenám a zmenám v štruktúre a úrovni zamestnanosti a v dôsledku toho k politikám zameraných na zvýšenie flexikurity. Je potrebné zdôrazniť, že hlavnou úlohou je dosiahnuť pružnosť v hospodárstve spolu s lepšou sociálnou ochranou s cieľom vytvoriť prostredie, v ktorom sa budú dať príležitosti využiť čo najlepšie. Existuje potreba kvalifikovanej a prispôsobivej pracovnej sily, a tým prepojenia aktívnych politík týkajúcich sa trhu práce s investíciami do celoživotného vzdelávania na zvyšovanie zamestnanosti.

Znamená to aj posilňovanie vzdelávania a prípravy najmä nízkokvalifikovaných pracovníkov.

Kľúčom na úspešnú adaptáciu politiky je trh práce, pretože schopnosť krajiny zachovať blahobyt spojený s vysokou kvalitou je v konečnom dôsledku určovaná jej produkciou.

Pri stálej miere prisťahovalectva bude pracovná sila klesať z 227 miliónov ľudí v roku 2005 na 183 miliónov v roku 2050. Miera zamestnanosti sa zvýši na 70 % v roku 2020 najmä v dôsledku vyššej miery zamestnanosti žien, predovšetkým odchodom do dôchodku starších žien, u ktorých bola miera zamestnanosti nízka. Celkový počet zamestnaných ľudí sa zvýši do roku 2017 o 20 miliónov, ale potom do roku 2050 poklesne o 30 miliónov.

Povedie to taktiež k nižšiemu podielu nezamestnaných ľudí, čím poklesnú výdavky na príspevok v nezamestnanosti o približne 0,6 percentuálneho bodu HDP v roku 2050. Tento pokles je veľmi skromný a relatívne malý na to, aby kompenzoval vyššie výdavky v iných oblastiach.

Zníženie počtu ekonomicky aktívnych ľudí povedie k poklesu celkového počtu

odpracovaných hodín. Na kompenzáciu tohto vývoja je potrebné zvýšiť celkový počet odpracovaných hodín ostatných pracovníkov alebo znížiť počet ľudí pracujúcich na čiastočný úväzok.

Dosiahnutie vyššej miery zamestnanosti závisí značne od aktivácie skupín, ktoré sú vystavené diskriminácii na pracovnom trhu. Z tohto pohľadu je potrebné zosúladiť úlohu žien v hospodárstve spôsobmi, ktoré sú spravodlivé a účinné, a dosiahnuť zmeny v poskytovaní základných služieb pre domácnosti, napríklad v starostlivosti o deti, aby sa tým umožnila zlučiteľnosť práce žien s rodinným životom.

V tejto súvislosti je tiež dôležité, aby existoval dostatok pracovných príležitostí pre starších ľudí s vhodnými pracovnými kvalifikáciami. Je preto potrebné vyrovnať sa s vekovou diskrimináciou, podporovať celoživotné vzdelávanie, poskytnúť pružné modely odchodu do dôchodku a zabezpečiť zdravé pracovné podmienky.

Spravodajca sa domnieva, že členské štáty by mali využiť tento vývoj ako otvorenú príležitosť na realizáciu štrukturálnych reforiem.

Vývoj súvisiaci s vekom

Starnutie populácie bude vytvárať vyšší tlak na verejné výdavky a na niektoré kategórie príjmov z daní a súčasne globalizácia spôsobí, že bude stále ťažšie získavať dane z pohyblivých daňových základov.

Očakávané zvýšenie dĺžky života bude hlavne spôsobené nižšou mierou úmrtnosti vo vyššom veku, čím sa zmení pomer dĺžky dôchodku a práce.

Spravodajca je presvedčený, že jednou z hlavných úloh bude vývoj politík pracovného trhu a reformy daňových systémov a systémov poskytovania príspevkov s cieľom zvýšiť ponuku práce a ďalšie reformy týkajúce sa sociálneho štátu, ktoré zaručia dlhodobú udržateľnosť verejných financií pri starnúcom obyvateľstve.

Dôchodky

Demografický vývoj povedie k zvyšovaniu verejných výdavkov na dôchodky vo všetkých členských štátoch. Tento nárast možno znížiť čiastočným prechodom verejného systému dôchodkového zabezpečenia na systémy financované zo súkromných zdrojov, ale silnejšie zameranie na dôchodky financované zo súkromných zdrojov môžu viesť k novým výzvam a novým formám rizík a k potrebe primeranej regulácie súkromných dôchodkových fondov.

Dôchodkové systémy v členských štátoch sú – i keď v rôznej miere – historicky vyvinutými systémami vychádzajúcimi z takzvaného modelu muža-živiteľa, to znamená, že sú vysoko familiarizované.

Je potrebné transformovať tradičné dôchodkové systémy vychádzajúce zo systematického hodnotenia rizík a predpokladu typického, štandardného priebehu života vzhľadom na súčasný trend, podľa ktorého sa štandardný priebeh života rýchlo mení a oveľa bežnejšími sa stanú takzvané „mozaikové životopisy“ vedúce k novému sociálnemu riziku zvýšenej nepredvídateľnosti budúcnosti týkajúcemu sa mnohých jednotlivcov a najmä zraniteľných

skupín, predovšetkým prisťahovalcov, nízkokvalifikovaných pracovníkov a osamelých rodičov. Nestabilné pracovné životopisy výrazne ovplyvňujú dôchodkové nároky a vo väčšine profesií sú prerušenia nevýhodné z hľadiska kariérneho vývoja a úrovne miezd.
O deti sa starajú najmä ženy, dobrovoľne alebo nedobrovoľne, z dôvodu kultúrnych postojov a sociálnych noriem alebo v dôsledku nedostatočne kvalitných detských opatrovateľských zariadení alebo ich nedostatku. K tejto skutočnosti sa pridružuje model materských dovoleniek v členských štátoch, ktorý stanovuje, že voľno čerpajú ženy. Je potrebné zdôrazniť potrebu kompenzovať toto meškanie v kariére žien a poskytnúť im skutočnú voľbu mať deti bez báv z možného finančného znevýhodnenia.

Vývoj v zdravotnej starostlivosti

Vek ako taký nie je pri výdavkoch na zdravotnú starostlivosť kauzálnym činiteľom, avšak starnúce obyvateľstvo vytvorí tlak na zvyšovanie verejných výdavkov a verejné výdavky na zdravotnú starostlivosť vzrastú do roku 2050 vo väčšine členských štátov o 1,5-2 percentuálne body HDP.

Starnúce obyvateľstvo má veľký vplyv na dlhodobú starostlivosť najmä z dôvodu nárastu počtu starých ľudí a rastúcej potreby dlhodobej starostlivosti, čo povedie k zvýšeniu na úrovni 0,5-1 percentuálneho bodu HDP.

V domácnostiach nebude k dispozícii toľko neformálnej starostlivosti v dôsledku trendu k menším rodinám a účasti žien na trhu práce, a preto by vzrast potreby dlhodobej starostlivosti mohol byť ešte vyšší než predpokladaný z dôvodu väčšej potreby formálnejšej starostlivosti.

So starnutím populácie zvýši poskytovanie zdravotnej starostlivosti náklady na poskytované služby a keďže rast príspevkov nie je riešenie, zvýši sa tendencia znižovať objem služieb financovaných z verejných zdrojov na minimum základných služieb, čo bude viesť k neustálym diskusiám o jeho rozsahu. Ľudia, ktorí majú možnosť odísť zo solidárneho systému, môžu opustiť verejný systém zdravotnej starostlivosti a nájsť kvalitnejšie služby u súkromných poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, čo vytvorí ďalší tlak na financovanie verejnej zdravotnej starostlivosti a výsledkom toho bude menej služieb nižšej kvality a to zhorší dôveru vo verejný systém zdravotnej starostlivosti a ohrozí solidaritu.

Hlavné body z pohľadu spravodajcu

Demografické tlaky vyplývajúce zo starnutia populácie a diverzifikácie populačných štruktúr spolu s tiesnivou fiškálnou realitou budú nútiť členské štáty, aby hľadali nové riešenia pre prvky tradičných systémov sociálneho zabezpečenia, ako sú dôchodkové systémy, programy trhu práce a zdravotné a vzdelávacie politiky.

Možné riešenia tohto vývoja predstavuje vyššia miera zamestnanosti, najmä skupín žien vo veku 55-65 rokov a žien, ktorých zamestnanosť je v súčasnosti výrazne nižšia. Bude to vyžadovať adekvátne možnosti pre ženy zladiť prácu s rodinným životom, predovšetkým detské zariadenia a celodenné školy, zlepšiť pracovné príležitosti a podmienky ľudí s rôznymi postihnutiami a posilniť úsilie o odstránenie sociálneho vylúčenia. Splnenie týchto požiadaviek vyžaduje implementovať lisabonskú agendu s dôrazom na pritiahnutie ľudí do práce, zabezpečenie primeranej mzdy a ďalšie pracovné pohnútky.

Zabezpečiť súčasne udržateľnosť a adekvátnosť zdravotnej starostlivosti a príjmy dôchodcov v členských štátoch počas nasledujúcich desaťročí, je úloha, ktorá si vyžaduje opatrenia na všetkých úrovniach spoločnosti a verejnej správy, na úrovni firiem a domácností.